

Projekt

z dnia 7 grudnia 2022 r.

Zatwierdzony przez

5.16

**UCHWAŁA NR/...../2022
RADY MIEJSKIEJ W KOZIENICACH**

z dnia 2022 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kozienice na lata 2023-2026

Na podstawie art. 18 ust. 1 i ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 poz. 559, 583, 1005, 1079, 1561) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się "Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kozienice na lata 2023-2026", zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Kozienice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 roku.

Wnioskodawca

Burmistrz Gminy Kozienice

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kozienicach

mgr Rafał Piotr Sucherman

Projekt zgodny z przepisami prawa
opiniuje pozytywnie
pod względem formalno-prawnym
ADWOKAT
Andrzej Kowalik

Załącznik do uchwały Nr/...../2022
Rady Miejskiej w Kozienicach
z dnia 2022 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE W GMINIE KOZIENICE
NA LATA 2023-2026**

Kozienice 2022

WPROWADZENIE

Według definicji WHO przemoc to “Celowe użycie siły fizycznej lub władzy, sformułowane jako groźba lub rzeczywiście użyte, skierowane przeciwko samemu sobie, innej osobie, grupie lub społeczności, które prowadzi do wysokiego prawdopodobieństwa spowodowania obrażeń cielesnych, śmierci, szkód psychologicznych, wad rozwoju lub braku elementów niezbędnych do normalnego życia i zdrowia.”

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako “jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (...), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

W Polsce zgodnie z art. 207 § 1 kodeksu karnego, przemoc w rodzinie jest przestępstwem a niezwalczana przemoc przybiera na sile, eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa. Zadaniem Państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz. Praca z osobami doznającymi i stosującymi przemoc stanowi ogromne wyzwanie dla służb i instytucji poszczególnych szczebli działających na rzecz przeciwdziałania przemocy. Niezbędne jest zatem podejmowanie działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie, tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jego przygotowania stanowi realizację zapisów art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Do opracowania Programu wykorzystano dane uzyskane w ramach sprawozdawczości z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kozenice na lata 2020-2022 i w oparciu o wytyczne Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Program jest kontynuacją programu na lata 2020-2022, swoim zakresem obejmuje działania na lata 2023-2026 i jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kozenice na lata 2022-2030.

Na treść i realizację Programu mają wpływ następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022r.,poz.447),
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022r. poz. 1375 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1359),
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119z późn. zm.),
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na 2022r.
8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (Dz.U. 2020 poz. 2105),
9. Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 listopada 2020 r. w sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (Dz.U. 2020 poz. 2066),
10. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny (Dz. U. z 2011 nr 81 poz. 448),
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2011 nr 126 poz. 718),
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie Procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245),

I. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Rodzina jako pierwsza podstawowa grupa społeczna ma największy wpływ na rozwój człowieka, kształtuje osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. W rodzinie, tak jak w każdej grupie społecznej ważną rolę odgrywają wzajemne prawidłowo przebiegające relacje pomiędzy rodzicami polegające na wzajemnym szacunku, dbaniu o potrzeby wszystkich członków rodziny. Każda z sytuacji problemowych w rodzinie rozwiązywana jest w oparciu o posiadane zasoby i rolę jaką każdy członek rodziny ma do spełnienia. Istotną kwestię stanowi podział m.in. władzy, która w ręku opiekunów ma za zadanie zapewnić rozwój i bezpieczeństwo. Stąd pojęcie struktury w grupie społecznej jaką jest rodzina ma ogromne znaczenie. Elementy „struktury” czy „władzy” funkcjonują również w rodzinach mających charakter dysfunkcyjny. Do takich należą i te w których dochodzi do przemocy i to ona wpływa na relacje oraz funkcjonowanie poszczególnych jej członków.

Przemoc definiowana jest poprzez różne dziedziny nauki, stąd często określana jest jako wieloaspektowa. Każdorazowo widziana jest jednak jako intencjonalne działanie jednej osoby wobec drugiej.

Przemoc domowa ma kilka charakterystycznych cech :

Jest intencjonalna, stanowi zamierzone działanie lub zaniechanie działania, kontrolowanie i podporządkowanie ofiary

Nierównowaga sił, we wzajemnej relacji jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą, dysproporcja sił wynika zazwyczaj z wieku, płci, stanu zdrowia oraz sytuacji ekonomicznej

Narusza prawa i dobra osobiste,

Powoduje cierpienie, ból i krzywdy moralne, ofiara traci zdolność do samoobrony

Przemoc w rodzinie przybiera różne formy:

Tabela nr 1. Rodzaje przemocy.

RODZAJE PRZEMOCY	CHARAKTERYSTYKA
Przemoc fizyczna	Jej celem jest zadawanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenia jej ciała, pogorszenie stanu zdrowia lub pozbawienia ją życia
Przemoc psychiczna, emocjonalna	Zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary od sprawcy, wzbudzanie w niej strachu
Przemoc seksualna	Działanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności
Przemoc ekonomiczna	To każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy
Zaniedbywanie	To ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych

Źródło: Opracowano na podstawie: "ABC przeciwdziałania przemocy w rodzinie-diagnoza, interwencja, pomoc", str.35, Warszawa 2014r. Katarzyna Michalska, Dorota Jaszczak – Kuźmińska.2

Cechą charakterystyczną wszystkich działań przemocowych jest intencjonalność. Nie oznacza to jednak, że sprawca chce wyrządzić krzywdę członkom rodziny i zadać im cierpienie – jego celem i intencją jest podporządkowanie sobie osób najbliższych i kontrola nad nimi. Sprawcy przemocy oczekują bezwarunkowego posłuszeństwa. Zwykle zachowania przemocowe powtarzają się i pojawiają się w określonym schemacie trzech faz. Są to tzw. cykle przemocy w rodzinie.

Fazy cyklu przemocy:

1. Faza narastania napięcia oraz agresji sprawcy

Początek cyklu, zwiastun nadchodzącego wydarzenia wywołanego wzrostem napięcia. Między członkami rodziny dochodzi do konfliktów, sprzeczek, kłótni. Najczęściej osoba doświadczająca przemocy stara się rozładować to napięcie: unika sprzeczek, spełnia wszystkie

oczekiwania, unika kontaktu i nie wchodzi w konfrontacje. To powoduje, że sprawca przemocy staje się jeszcze bardziej drażliwy, unosi się gniewem i ma pretensje.

2. Faza ostrej przemocy (wybuchu)

Ta faza trwa stosunkowo krótko, następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. Niejednokrotnie potrafi ją wywołać drobny incydent, tzw. kropla, która przelewa czarę. Jak podaje PARPA: „nagromadzone emocje często wywołują zachowania, których siła i rozmiar jest nieadekwatny do przyczyny, która je spowodowała i niejednokrotnie mają z nią niewiele wspólnego”. Osoba doświadczająca przemocy pomimo lęku i strachu podejmuje próby uspokojenia sprawcy broniąc się, niejednokrotnie wzywa policję, podejmuje działania, by zadbać o siebie i rodzinę. Dochodzi do rozładowania napięcia.

3. Faza miodowego miesiąca

Faza skruchy ze strony sprawcy, który dostrzega rozmiar szkód, które spowodował, usprawiedliwia swoje zachowanie, przeprosza obiecując poprawę. Jednocześnie staje się opiekuńczy, troskliwy, zajmuje się domem, poświęca czas rodzinie i wyznaje miłość. Osoba doświadczająca przemocy zaczyna wierzyć, że będzie to trwała zmiana zachowania. W tej fazie ofiary najczęściej decydują się na wycofanie skargi na sprawcę. Po jakimś czasie znów zaczyna rodzić się napięcie. Za każdym kolejnym razem faza miesiąca miodowego jest coraz krótsza, zaś zachowania sprawcy przemocy coraz bardziej brutalne.

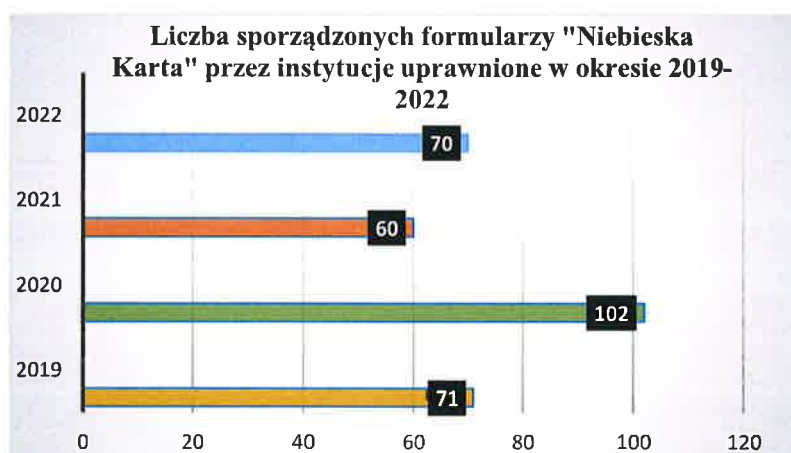
Mechanizm ten utrzymuje ludzi w niezwykle specyficznej relacji i sprawia, że niemożliwa jest skuteczna ochrona przeciwko przemocy. Osoby doświadczające przemocy milczą i wycofują się z poszukiwania pomocy wzmacniając tym samym w sprawcach przemocy poczucie bezkarności i jednocześnie prowadząc do zmian własnych osobowości i zaburzeń psychicznych, czy efektu tzn. zjawiska „prania mózgu” i „psychologicznej pułapki”.

II. SKALA PROBLEMU PRZEMOCY NA TERENIE GMINY KOZIENICE

Zdaniem socjologów uwarunkowanym źródłem przemocy w rodzinie jest współczesny model rodziny, który izoluje ją od otoczenia. Sprawia, że rodzina boryka się sama ze swoimi problemami bez wsparcia zewnętrznego stąd skala zjawiska przemocy jest trudna do oszacowania. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie kładzie nacisk na rozwój profilaktyki, na udzielanie bezpłatnej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz

nakłada na gminy nacisk obowiązku tworzenia w gminach zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Z analizy ilości prowadzonych procedur przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Koźienicach w ramach procedury „Niebieskiej Karty” zaobserwować należy, iż na przestrzeni lat 2019-2022 problem zdiagnozowanej przemocy domowej w Gminie Koźienice miał tendencję falową. W 2020r. do Przewodniczącej Zespołu wpłynęło o 43% więcej formularzy „Niebieska Karta” niż w roku 2019, niewątpliwie do wzrostu mógł przyczynić się wybuch pandemii COVID-19. Natomiast w roku 2021r. pojawił się znaczący 60% spadek świadczy o tym odnotowana liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart”. Ok 8 % wzrost nastąpił w 2022r. Szczegółowe zestawienie przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1.

Źródło: opracowanie własne Centrum Usług Społecznych w Koźienicach na podstawie rocznych sprawozdań Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego

Obowiązek wszczęcia procedury „Niebieska Karta” i wypełnienie formularza „Niebieska Karta-A”, w sytuacji powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny, spoczywa zgodnie z § 2 pkt. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta- A na przedstawicielach jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. W gminie Koźienice przeważającą ilość formularzy NK-A sporządzana jest przez funkcjonariuszy policji. Najczęściej dokonuje się to podczas przeprowadzonych interwencji domowych.

Liczba sporządzonych w danym roku formularzy „Niebieska Karta - A” (patrz wykres nr 1.) nie jest tożsama z liczbą prowadzonych procedur w analogicznym roku (patrz wykres nr 2.). Rozbieżności wynikają ze złożoności problematyki przemocy w danym środowisku rodzinnym i sporządzania w tej samej procedurze kolejnych formularzy NK.

Wykres nr 2.

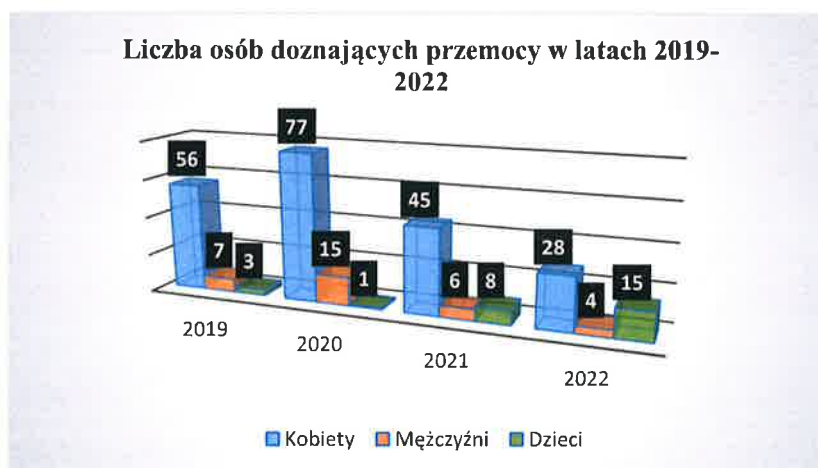

Źródło:

opracowanie własne Centrum Usług Społecznych w Kozienicach na podstawie rocznych sprawozdań Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego

W ciągu ostatnich czterech lat liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” i prowadzonych procedur utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie, jedynie w 2020r. widać około 19% wzrost.

Wykres nr 3

Źródło: opracowanie własne Centrum Usług Społecznych w Kozienicach na podstawie rocznych sprawozdań Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego

Z analizy danych będących w posiadaniu Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że do przemocy dochodzi najczęściej pomiędzy małżonkami bądź partnerami. Stosowanie przemocy wobec partnera daje sprawcy efekty nagradzające, które pozwalają na szybkie uzyskanie oczekiwanych rezultatów. Bardzo często przemoc wobec najbliższych ma charakter kompensacji różnych braków, a brak sprzeciwu ze strony ofiary powoduje, że sprawca traktuje takie zachowanie jako przyzwolenie na dalszą przemoc.

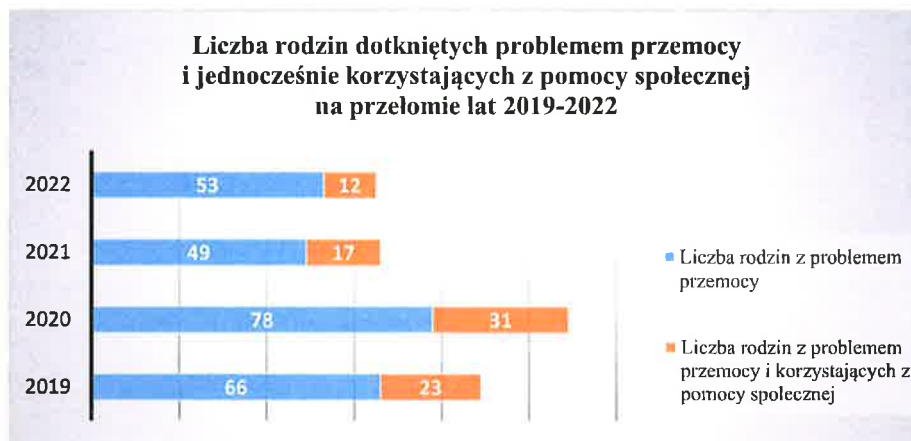
Powyższy wykres pokazuje na przełomie lat 2019-2022, że na terenie Gminy Kozenice osobami najczęściej doznającymi przemocy są kobiety, wyraźny wzrost liczby maltretowanych kobiet zaznaczył się w roku 2020 o 37,5% w stosunku do roku 2019, świadczy o tym zapewne stan pandemii COVID-19, który powodował izolacje osób sprzyjając konfliktom i aktom przemocy.

W stosunku do lat poprzednich w roku 2022 w oparciu o wypełnione formularze Niebieskiej Karty widać duży pięciokrotny wzrost liczby przypadków stosowania przemocy wobec dzieci (patrz wykres nr.3), które doświadczają przemocy psychicznej, w tym zaniedbywanie przez rodziców.

Przemoc bez wątpienia destruktywnie wpływa na rozwój emocjonalny. Zaburzenia u dzieci przejawiają się w kilku aspektach i dotyczą zarówno psychologicznych, zdrowotnych, jak i fizycznych upośledzeń ich zachowania. Zaburzenia emocjonalne związane są zazwyczaj z bardzo niską oceną, zachowaniem przestępczym, wagarowaniem czy trudnościami wychowawczymi.

Rodziny dotknięte przemocą pozostają często nie tylko w trudnej sytuacji społecznej ale i finansowej, co jest podstawą do udzielenia im świadczeń z pomocy społecznej.

Wykres nr 4.

Źródło: opracowanie własne Centrum Usług Społecznych w Kozienicach na podstawie rocznych sprawozdań Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego

Czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Problemy finansowe, mieszkaniowe, zdrowotne czy bezrobocie mogą wywoływać frustrację w rodzinie. Zjawisko przemocy nie występuje wyłącznie w rodzinach dysfunkcyjnych i korzystających z pomocy społecznej. Na przełomie lat 2019-2022 widać spadek liczby rodzin dotkniętych problemem przemocy i jednocześnie korzystających z pomocy społecznej. Można zatem stwierdzić, że przemoc dotyka rodziny niezależnie od ich statusu społecznego czy sytuacji finansowej.

III. ZADANIA SŁUŻB W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Gmina

Do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;

3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej (zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej) jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu.

Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni działający zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pomoc społeczna:

1. diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
2. udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
3. organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
4. zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,

5. prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
6. wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.

Ochrona zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

1. umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
2. poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,
3. wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły psychicznej,
4. poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
5. powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała).

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury Niebieskiej Karty.

Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

1. udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy,
2. organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
3. podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
4. przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.
5. przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa, podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą,
6. wszczyna procedurę Niebieskiej Karty,
7. funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

1. przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności,
2. diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
3. udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
4. organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
5. udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
6. wszczyna procedurę Niebieskiej Karty.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji, gdy aktom przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

1. diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
2. prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
3. wszczyna procedurę Niebieskiej Karty.

Przedstawiciele GKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Zespół interdyscyplinarny i grupy robocze

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

1. diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
3. inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
4. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
5. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań grupy roboczej należy, w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
2. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;

3. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem policji oraz przedstawicielem służby zdrowia ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznie powiadomić sąd opiekuńczy o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

W przypadku wystąpienia w rodzinie znamion przemocy domowej, po wypełnieniu formularza Niebieska Karta-A przez przedstawicieli jednego z powyższych podmiotów, Przewodniczący ZI powołuje w sprawie danej rodziny grupę roboczą, w których skład wchodzi również kuratorzy sądowi, oraz przedstawiciele innych podmiotów będący specjalistami w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

VI . ODBIORCY PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Kozienice, w tym:

- ✓ rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- ✓ rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- ✓ świadków przemocy,
- ✓ osób stosujących przemoc, podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, których obszarem działania jest gmina Kozienice.

IV. CELE PROGRAMU

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta i gminy Kozienice
2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie
3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

V. CELE OGÓLNE BĘDĄ REALIZOWANE PRZEZ:

- 1) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie gminy Kozienice,
- 2) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne na sprawców przemocy w rodzinie,
- 6) podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieska Karta”,
- 7) upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

Cele szczegółowe i kierunki działań	Wskaźniki osiągnięcia celu	Realizatorzy /Partnerzy	Termin realizacji
<i>Wsparcie rodzin doświadczających przemocy</i> <ul style="list-style-type: none">➤ Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą➤ Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc➤ Prowadzenie	<ul style="list-style-type: none">➤ Liczba osób objętych pomocą w różnej formie➤ Liczba osób korzystających z różnych form poradnictwa i terapii➤ Liczba utworzonych grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz liczba osób	CUS Zespół Interdyscyplinarny PCPR Placówki oświatowe GKRPA Policja Kuratorzy sądowi	2023-2026

<p>poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej ➤ Prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw ➤ Tworzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy ➤ Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia ➤ Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez kierowanie ich do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych ➤ Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją ➤ Wspieranie różnych form organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin doświadczających przemocy ➤ Promowanie mediacji rodzinnych jako formy rozwiązywania konfliktów. 	<p>objętych w nich wsparciem</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia ➤ Liczba przeprowadzonych interwencji i wizyt w rodzinach zagrożonych i dotkniętych przemocą ➤ Liczba przeprowadzonych warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży i liczba osób uczestniczących 	<p>Placówki ochrony zdrowia</p> <p>Ośrodki kultury</p> <p>Organizacje</p> <p>Pozarządowe i kościelne</p>	
<p><i>Podniesienie świadomości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Upowszechnianie informacji na temat 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba zorganizowanych spotkań, pogadanek, prelekcji 	<p>CUS</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>Placówki oświatowe</p>	<p>2023-2026</p>

<p>przemocy w rodzinie poprzez organizowanie prelekcji, pogadanek, warsztatów profilaktycznych oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych 0 dostępnych formach wsparcia</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba osób uczestniczących w programach ➤ Liczba programów i kampanii społecznych, w których brano udział 	<p>Placówki ochrony zdrowia Policja Sąd i kuratorzy sądowi PCPR Ośrodki kultury Organizacje Pozarządowe i kościelne</p>	
<p><i>Poprawa skuteczności działań pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Szkolenia grup zawodowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ➤ Udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie pozostającym w środowisku zamieszkania ➤ Stwarzanie warunków do funkcjonowania 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba przeprowadzonych szkoleń ➤ Liczba osób przeszkolonych ➤ Liczba powołanych grup roboczych ➤ Liczba udzielonych porad, ➤ Liczba założonych i zakończonych Niebieskich Kart ➤ Liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego ➤ Liczba osób 	<p>CUS Zespół Interdyscyplinarny Placówki oświatowe GKRPA Policja Kuratorzy sądowi PCPR Ośrodki kultury Organizacje Pozarządowe i kościelne</p>	<p>2023-2026</p>

<p>Zespołu Interdyscyplinarnego i realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Stwarzanie warunków do tworzenia grup roboczych powoływanych do rozwiązywania problemów w rodzinach doświadczających przemocy ➤ Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ➤ Rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia” ➤ Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” przez wszystkie podmioty wykonujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<p>korzystających z różnego rodzaju poradnictwa i wsparcia</p>		
<p><i>Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie i włączanie w te działania społeczność lokalną ➤ Wymiana informacji i udostępnianie ich zainteresowanym służbom, instytucjom i organizacjom 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba spotkań podmiotów realizujących zadania ➤ Analiza sprawozdań z realizacji Programu ➤ Liczba wspólnych przedsięwzięć na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<p>CUS Zespół Interdyscyplinarny Policja Kuratorzy sądowi PCPR Placówki oświatowe Ośrodki kultury Organizacje pozarządowe i kościelne</p>	

➤ Koordynacja działań podejmowanych w ramach realizowanych zadań			
--	--	--	--

VI. REALIZACJA CELÓW PROGRAMU POPRZEZ NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA SZCZEGÓŁOWE:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- 2) Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- 3) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- 4) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- 5) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- 6) podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- 7) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- 8) udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych,
- 9) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- 10) obalanie mitów na temat przemocy,
- 11) szkolenia na temat przemocy,
- 12) prowadzenie kampanii, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- 13) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- 14) izolowanie sprawców przemocy,
- 15) udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
- 16) przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkohol stosującymi przemoc,
- 17) motywowanie do podjęcia terapii przez osoby nadużywające alkohol i stosujące przemoc,
- 18) kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Kozienicach o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego,

- 19) udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą,
- 20) udzielanie informacji na temat praw osób będącymi ofiarami przemocy,
- 21) propagowanie dostępności telefonów zaufania oraz telefonów interwencyjnych i informacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- 22) rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

VIII . PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- 1) Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) Wzrost zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy;
- 3) Zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie;
- 4) Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą;
- 5) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.

IX. ZASOBY GMINY KOZIENICE W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU:

- 1) Zasoby ludzkie - porady specjalistów działających w sferze przemocy w rodzinie;
- 2) Zasoby instytucjonalne - instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz pełniące funkcję wspierającą, w tym:
 - Centrum Usług Społecznych w Kozienicach,
 - Powiatowa Komenda Policji,
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - placówki oświatowo - wychowawcze,
 - zakłady opieki zdrowotnej,
 - organizacje pozarządowe,
 - kuratorzy sądowi

X. REALIZATORZY PROGRAMU

- 1) Centrum Usług Społecznych w Kozienicach
- 2) Komenda Powiatowa Policji w Kozienicach

- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 4) Zespół Interdyscyplinarny
- 5) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach
- 6) placówki oświatowo – wychowawcze
- 7) zakłady opieki zdrowotnej,

XI. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

- 1) współpraca z samorządem Gminy Kozenice;
- 2) diagnoza środowiska lokalnego;
- 3) współpraca służb i instytucji z terenu Gminy Kozenice oraz poza nią;
- 4) otwartość na współpracę specjalistów z różnych dziedzin;
- 5) dążenie do zmiany obecnej sytuacji rodzin dotkniętych przemocą.

XII. ZAGROŻENIA W REALIZACJI PROGRAMU:

- 1) stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie;
- 2) brak współpracy rodziny w zakresie przezwycięzania sytuacjom kryzysowym;
- 3) problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach oraz ubóstwo;
- 4) zaburzenie relacji rodzinnych;
- 5) brak infrastruktury socjalnej w Gminie Kozenice;
- 6) rozbudowana procedura działań w zakresie przemocy - biurokracja i formalizacja działań.

XIII. WSKAŹNIKI

- 1) liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty,
- 2) liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty,
- 3) liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie;
- 4) liczba pokrzywdzonych, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie;
- 5) liczba sprawców przemocy w rodzinie;
- 6) liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu;

XIV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłami finansowania realizacji działań wyznaczonych w Programie będą:

- środki własne gminy ujęte w budżecie na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- pozyskane środki zewnętrzne w ramach innych programów rządowych,
- środki finansowe organizacji pozarządowych.

Program ma charakter otwarty i może być aktualizowany w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych wymagających wprowadzenia dodatkowych działań.

XV. MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu przez jednostki zobligowane do jego stosowania jest prowadzone na bieżąco poprzez stałą współpracę osób będących w składzie Zespołu Interdyscyplinarnego. Monitoring Programu, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać istniejące problemy oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania przynoszą zakładane zmiany.

Przewodniczący Zespołu przedstawi Burmistrzowi Gminy Koźienice sprawozdanie z realizacji Programu w terminie do 31 stycznia roku następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy.

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wersji elektronicznej i przekazuje dane wojewodzie.

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację działań ujętych w Programie jest Centrum Usług Społecznych w Koźienicach. Wyznaczone działania będą realizowane we współpracy z wyszczególnionymi w Programie podmiotami.

ADWOKAT
Andrzej Kozwałk